

Git ukea ndo' be xmen Jesucristo, be men Hebreo

Le'a git ndee mke'a dub xa ndo' be xmen Cristo bexa judio uyo'o tiemp polta wa. Ndab-a le'a bexa judio bexa nak xmen Cristo yá lá nsabndo'ta usa'a xnab ndontsa yu'u be ke ten bexa, le'a be xnab ten man wa lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. No sian biaj ndab xa ndo' bexa na'anpa gun ngud bexa no na'anpa icha'ab bexa, ndontsa yá lá yachta bexa ndo' be ta ugap mbin bexa polta. Le'a Hebreos capítulo 11 nse'at kwa'ad bexa uzhe'eb mge' ladna Dios, ta mbin wen mya'an bexa ndo' Dios.

Dios mbinti'in Xin na gudi'izh ndo' be men

1 ¹Le'a polta le'a Dios sian biaj nsea sian mod mbidi'izh ndo' be usan gox ten beuna, mbinti'in xa be profet gudi'izh sakndo' xa. ²Parea nat le'a be wizh lult ndee, le'a Dios mbinti'in le'aka Xin na mbidi'izh xa ndo' beuna. Le'a Dios le'a mti xa wa mbinde'e xa gibe'a no gizhliyo, no mso' Dios xa nak xa Xwan itea be ta'a. ³Le'a Xin Dios nluu xte'e uzhe'eb si'il nak Dios, no nak xa lakkata nak Dios Xus xa. Le'a juers ten ta ndab xa, le'a xa ndun le'a gizhliyo no gibe'a ndakti'in. Le'a tso'o na mbin xa ta mtsambil'i xa beuna ndo' be ke ten beuna, cha mkea xa gibe'a, usob xa wats lad ga'al sa nibe'e Dios.

Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel

⁴Le'a nat le'a Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel, lak lea' xa uzhebpa mas nsak ndo' lak nsalea' be angel. ⁵Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa, ndab xa:

Le'a lu nak Xi'ín na', nat le'a na' nak Xus lu.^a

No ndab Dios:

Le'a na' gak Xus xa, le'a xa gak Xi'ín na!.^b

⁶Le'a gor na mtu'ub Dios Xin na ndo' gizhliyo, le'a xa ndab:

Le'a itea be angel ten na' yankea xa.^c

⁷Le'a cuent ten be angel le'a di'izh ten Dios ndab:

Le'a Dios ndun le'a be angel ten xa nyak cuent mbi,
le'a bexa ndun ti'in ndo' xa wa nyak cuent beal' gi!.^d

⁸Ná le'a cuent ten Xin Dios ndab Dios:

Le'a lu Dios nibe'e idub tiemp.

Lu ndon le'a utsin nibe'e ndo' be men.

⁹ Le'a lu nsak ladna be ta wen ndun be men,

no nxee ladna lu ndo' ta ugap ndun bexa.

Ta we'e le'a na' Dios ten lu mti na' lu inibe'e lu,

ndontsa mas uzhebpa iten ladna lu ndo' be
ltsa'a lu.^e

¹⁰No ndab Di'izh ten Dios:

Le'a go xa nibe'e, zha ndon ned mtexan ga gizhliyo nsea
gibe'a.

¹¹ Le'a gal dub wizh le'a be ta wa initndo',

ná le'a go idub tiemp nchoka.

Le'a be ta wa gak gox lak ndak gox dub lad.

¹² Cha udu'ud ga-yá cuent dub ble'a lad,

cha izhe'a-yá lak nche'a dub men xab na.

Ná le'a go doubtsa nak,

no idub tiemp ncho ga.^f

^a 1:5 Sal. 2:7   ^b 1:5 1 Cr. 17:13   ^c 1:6 Dt. 32:43   ^d 1:7 Sal. 104:4

^e 1:8-9 Sal. 45:6-7   ^f 1:10-12 Sal. 102:25-27

13 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo'
Xin xa:

Usob wats na' lad ga'al ndee, gast gal gor ute na'
bexa ndaklono lu xan ndats lu, inibe'e lu bexa.^g

14 Le'a itea be angel naktsa espíritu ndun ti'in ndo' Dios, ntu'ub
Dios bexa gakno xa be men, bexa gap gealnaban ndo' Dios.

Na'anpa nsabndo' yach be xmen Cristo

2 ¹Ta we'e le'a beuna mas nsabndo' ula'ach gealngea ten
Dios ta mbi'ín beuna, na'anpa ula'a beuna-yá. ²Le'a
di'izh ten Dios ta mbidi'izh be angel ndo' be men polta wa dub
ta ta ugeaka. Le'a itea be men na lá uxobgek ndo' di'izh wa,
le'a Dios mtsaksi bexa lak nsabndo'-yá. ³No liga mas segur
utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna lá igondo' xte'e wen nak
ta nsa'a Dios, ngo'o xa beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a Jesús
ngok xa ned mbidi'izh di'izh wa ndo' be men; we'e le'a bexa
na mbi'ín ta wa cha mbidi'izh ndo' beuna le'a-yá ta ugeaka.
⁴ Le'a Dios le'a mluu le'a di'izh mbidi'izh bexa wa ta ugeaka,
msa'a Dios sian ndo' be uyón ndun bexa, nsea sian be ta'a
ndanseana be men, nsea msa'a Dios Espíritu ten na ndo' bexa
lakka nlad Dios.

Jesucristo myak men

⁵ Le'a Dios na'anpa ngab ndo' be angel le'a bexa wa inibe'e
sa yoo beuna ndo' gizhliyo kub ilen wa, ta na li ndadi'izh besa
wa. ⁶Ndi ncho dub sa nkeani'i di'izh ten Dios, ndab dub men
ndo' Dios:

¿Ton nak besa zha nkwea' ladna go besa?

¿No ton nak besa ndakno go besa zha?

⁷ Le'a go mbin le'a be men stidotsa uxee nsak ndo' be angel.
No msa'a go dub ta'a no besa nsak,

nsea msa'a go juers no besa inibe'e ndo' be ta'a
mbinde'e go.

⁸ No mte go itea be ta'a xan ndats be men inibe'e bexa-yá.^h

---

^g 1:13 Sal. 110:1   ^h 2:6-8 Sal. 8:4-6

Le'a ta na li mte Dios itea be ta'a xan ndats be men, ta we'e inibe'e beuna ndo' itea be ta'a guni'i xta'an-a. Pare a le'a ta wa biseata gal zha gak cumplir. ⁹Ná nat le'a beuna uni'í le'a Dios mbin le'a Jesús stidotsa uxee nsak ndo' be angel dub nde'ep. Le'a Jesús uni'í gealkwea' gast ngut xa sakndo' beuna. Ná nat le'a Dios myunno Jesús uzhebpa dub xa nsak no dub xa nib'e. Le'a ta na mkwea' ladna Dios be men, ta we'e le'a Jesús ngut sakndo' itea be men.

¹⁰Le'a iteanak be ta ncho ta mbind'e ka Dios, no juers ten xa ndakti'in iteanak be ta'a. Le'a Dios nlad le'a kwa'ad be men yak xin xa, cha yo'o xa bexa gibe'a sa ncho xa. Ta we'e mla'a Dios utid Jesucristo be gealkwea' ndontsa ngok cumplir ta na nsabndo' gun Jesús, xa na ngo'o be men ndo' be ke ten bexa.

¹¹Le'a Jesús mtsambi'i beuna ndo' be ke ten beuna, no nak Dios Xus beuna na li msambi'ilwa. Ta we'e le'a Jesús na'anpa ndo ladna ndab xa le'a beuna wit na nsea bsan xa. ¹²Ndab Jesús ndo' Dios:

Gudi'izh na' cuent ten go ndo' be wit na'
nsea ndo' be bsan na'!

No ganke'a na' go lat bexa ndankega ga.ⁱ

¹³No ndab xa:

Le'a na' ndee Diostsa ige' ladna.

Nsea ndab xa:

Le'a na' nso'no be men msa'a Dios ulach na',
bexa nak xin xa.^j

¹⁴Le'a beuna nak xin Dios wa, le'a beuna menka. Ta we'e le'a Xin Dios no ngok men, myak xa lak nak beuna. Cha ngut xa ndontsa gun xa gan ndo' maxu'u, xa ndap juers gut be men. ¹⁵Litsa mbin Jesús gan uto'o be men ndo' ya'a maxu'u, bexa nzheb ndo' gealgut idub nban xa. ¹⁶Le'a beuna uni'íka le'a Jesús na'anpa mbi'id gakno xa be angel, le'a xa ndi

---

ⁱ 2:12 Sal. 22:22   ^j 2:13 Is. 8:17-18

mbi'id ndontsa gakno xa beuna nak xin Abraham. ¹⁷Ta we'e li myak xa lakka nak beuna nak wit xa, ndontsa ikwea' ladna xa beuna no wen gun xa ti'in ten ule'ay, iso' xa ndo' Dios sakndo' beuna ndontsa utsu'u Dios be ke ten beuna. ¹⁸Le'a Jesús utid ndo' gealkwea' no mlad maxu'u utsabgix Jesús, ta we'e nat le'a Jesús su'u gakno beuna gor na nlad maxu'u utsabgix beuna.

Jesús mas nsak ndo' Moisés

3 ¹Bego nak beuna xmen Dios, bexa mtsambi'i Dios lado'o na, le'a Dios le'a mti bega gak bega xmen xa. Ta we'e nat binbe'e bega xte'e nak Cristo Jesús. Le'a xa le'aka Dios mtu'ub, no nak xa ule'ay ndon le'a nsak cuent ten ta nchankea beuna Dios. ²Le'a Dios le'a ulaxo'ob Jesús gak xa ta wa. Le'a Jesús cha uzhe'eb utsin mbin ti'in wa, lak utsin mbin Moisés ti'in ten Dios lat bexa nak xmen Dios. ³Ná le'a Jesús mas nsak ndo' Moisés, lak dub xa mbind'e dub ni'i mas nsak ndo' ni'i wa. ⁴Le'a itea be ni'i menka ndande'e, parea le'a Dios le'a ndande'e iteanak be ta ncho. ⁵Le'a Moisés ngokno be xmen Dios, utsin mbin xa ti'in ten Dios cuent dub mos. Mbidi'izh xa be di'izh na ndi'izh gab Dios ndo' bexa wa. ⁶Ná le'a Cristo le'a nak Xin Dios, utsin ndakno xa be xmen Dios. Le'a beuna no nak xmen Dios, tal le'a beuna lá ula'a ta nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea' beuna ta usa'a Dios ndo' beuna.

Sa une'e be xmen Dios wats Dios

⁷Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Espíritu ten Dios ndo' be men:

Tal le'a bego go'ón ta ndab Dios wizh nat,
⁸ lá gun ngud bega lado'o bega,
 lak mbin bexa zha utencho bexa ge'e sa bid,
 mbin bexa preb Dios ná xte'e gunno Dios bexa.

⁹Ta we'e ndab Dios:

Le'a sa wa le'a be usan gox ten bega mbin preb na',
 maska dub top ga'al li'in uni'í bexa be ta wen mbinno
 na' bexa.

10 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa ncho zha wa,
ndáp na' uzhebpa ndun bexa ta ugap,
no na'anpa nxobgek bexa ndo' na!.

11 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate sa ndi'izh une'e bexa wats na!.^k

12 Bego nak beuna xmen Cristo, bla'ach bega na'anpa yoo
dub ta ugap len lado'o bega, cha ula'a bega ta ndangea ladna
bega Dios, no isasit bega wats Dios nban. **13** Ndi btenxe'a bega
be ltsa'a bega itea wizh, natts bi nchasea wizh nat. We'e
na'anpa ukedino maxu'u ni dub bega gun bega ta ugap, cha
yak ngud lado'o bega. **14** Le'a beuna dubtsa nak no Cristo, tal
le'a beuna idub tiemp ige' ladna xa, lak mge' ladna beuna xa
zha ned wa. **15** Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega, lak zha mbin bexa Israel
preb Dios.^l

16 ¿Ton bexa na li mbi'ín ta ndab Dios wa zha, ná cha mbin
bexa preb xa wa? Le'a ta wa bexa Israel, bexa ulo'o Moisés
nacion Egipto. **17** ¿No ton ndo' ná ngokloo Dios dub top ga'al
li'in zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li ugap mbin, cha ngut bexa
ge'e sa bid wa. **18** ¿No ton ndo' ná ndab Dios ni dub mod lá yoo
gan yate bexa sa ndi'izh une'e bexa wats Dios zha? Le'a ta wa
ndo' bexa na li lá uxobgek ndo' Dios. **19** Le'a beuna uni'íka le'a
bexa wa lá yoo gan yate sa wa, ta na lá ngungea ladna bexa ta
ndab Dios wa.

4 **1** Le'a nat le'a Dios bi ndab le'a beuna syo'o gan yate sa
une'e beuna wats xa. Ta we'e nsabndo' ula'ach beuna
le'aka beuna, ndontsa na'anpa ncho bega gal gor lá yoo gan
yate sa wa. **2** Le'a beuna mbi'ínka di'izh wen ten Dios, lak
mbi'ín bexa uyo'o polta-yá. Parea le'a ta na mbi'ín bexa di'izh
wa na'anpa ngakno bexa, le'a bexa lá ngungea ladna-yá. **3** Ná
le'a beuna ndangea ladna di'izh wa, ta we'e syoteka beuna sa
une'e beuna, lak ndab Dios:

^k 3:7-11 Sal. 95:7-11   ^l 3:15 Sal. 95:7-8

Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
 ndáp na' le'a bexa ni dub mod lá yoo gan yate
 sa ndi'izh une'e bexa wats na!.^m

Le'a be ti'in ten Dios myando'la zha utexanta gizhliyo, ⁴lak nkeani'i dil'izh ten Dios, ndab-a:

Wizh isaga'ad le'a Dios mne'e ndo' itea be ti'in ten xa.ⁿ

5 No ncho sa nkeani'i-yá ndab Dios:

Le'a bexa wa na'anpa yate sa ndi'izh une'e bexa wats na!.^o

6 Le'a be men bi syo'o gan yate wats Dios, ná le'a bexa na ned mbi'ín dil'izh wen ten Dios wa na'anpa yate, geal le'a bexa lá uxobgek ndo' Dios. **7** Le'a Dios ndab le'a wizh nat bi ncho tiemp, lak ndab xa ndo' David sian li'in tso'o na uyo'o Moisés wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
 lá gun ngud bega lado'o bega.^p

8 Tal le'a Josué ngun gan une'e bexa Israel polta wa, we'e le'a Dios na'anpa ngab ncho stubga wizh une'e be men wats Dios.

9 Ta we'e le'a beuna uni'í bi ncho dub sa une'e beuna nak xmen Dios. **10** Le'a tal ton yate sa une'e xa wats Dios wa, le'a xa wa une'e ndo' ti'in ten na, lak mne'e Dios ndo' ti'in ten na.

11 Ta we'e uzhebpa gun beuna juers yate beuna sa une'e beuna wa, ndontsa na'anpa yasea ni dub beuna lak ngwasea bexa lá uxobgek ndo' Dios tiemp polta. **12** Le'a itea be dil'izh ndab Dios ta nban, no ndap-a juers. No mas wach-a ndo' dub spad top to'o na wach, sun-a gan usaxe'a-yá be ta uga'ach, gast nluu-yá xte'e nak ta ndanbe'e beuna nsea ta ncho len lado'o beuna. **13** Le'a ni dub ta'a wa lá yoo gan ukachko beuna ndo' Dios, le'a cuent ten Dios le'a iteanak be ta'a ndon usaxe'a nak. Le'a gal dub wizh ilaya' beuna ndo' Dios, gab beuna itea be ta'a mbin beuna.

---

^m 4:3 Sal. 95:11   ⁿ 4:4 Gn. 2:2   ^o 4:5 Sal. 95:11   ^p 4:7 Sal. 95:7-8

Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak

14 Nat le'a ncho dub xa nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna. Le'a ta wa Jesús Xin Dios, xa nsea' gibe'a ba' no nso' xa ndo' Dios sakndo' beuna. Ta we'e lá ula'a beuna ta na ndangea ladna beuna xa. **15** Le'a xa na nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna no uni'í le'a beuna lá ndun gan nxobgek ndo' Dios ncho zha. Le'a lak nlad maxu'u utsabgix beuna, no likaga mlad maxu'u utsabgix Jesús, parea le'a Jesús ni dub ta ugap lá ngun. **16** Ta we'e lá izheb beuna ibii beuna wats Dios Xa Nibe'e, gor na iki'in beuna gakno xa beuna, le'a xa nkwea'pa ladna beuna, no utsin ndanno xa beuna.

5 ¹Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak ten bexa Israel, le'a Dios le'a nti bexa lat be men. Ngoxo'ob Dios bexa gun bexa ti'in ndo' Dios sakndo' be men, nsa'a bexa be ta'a no be man xnab ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten be men. ²Le'a dub ule'ay nlats ladna bexa na lá iníí xte'e gun, no bexa na ndun ta lid le'a nak, geal le'a ule'ay wa ncho gor lá ndun gan uxobgek ndo' Dios. ³Ta we'e le'a xa wa nsabndo' usa'a man xnab ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten le'aka le'a xa, no be ke ten be men.

⁴ Na'an ton yoo gan gab le'a gun ti'in ten ule'ay ndon le'a nsak, le'a Dios ndi le'a uti xa wa lak mti Dios Aarón. ⁵ No ligal le'a Cristo na'anpa ngab le'aka xa gak ule'ay ndon le'a nsak. Le'a Dios le'a mti xa, ndab Dios ndo' xa:

Le'a lu nak Xi'ín na',
nat le'a na' nak Xus lu.^q

6 Nsea stub sa nkeani'i ndab Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lakta ngok Melquisedec ule'ay.^r

7 Le'a zha uyo'o Cristo ndo' gizhliyo ndee, le'a xa uge' uní'i no mbi'in xa gor ndadi'izhno xa Dios, unab xa ndo' Dios gakno Dios xa, le'a Dios ndap juers lá gat xa. Le'a Dios mbi'ínka ta li unab xa wa, geal le'a xa uzhebpa nxobgek ndo' Dios.

8 Le'a Cristo le'a nak Xin Dios, ná le'a xa utidka gealkwea' wa

---

^q 5:5 Sal. 2:7   ^r 5:6 Sal. 110:4

ndontsa ngók xa uxobgek xa ndo' ta nlad Dios. ⁹No ta na li mbin Cristo lakka nlad Dios wa, ta we'e le'a tal ton uxobgek ndo' Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ta nunk lá idub. ¹⁰No ulaxo'ob Dios Jesús gak xa ule'ay ndon le'a nsak, lak ngok ule'ay Melquisedec.

Lá ula'a be men ta na nge' ladna xa Jesús

¹¹Bi ncho sianta be ta'a nlad na' uke'a na' cuent ten ta wa, parea uzhebpa bid uke'a na'-yá dub mod na yakbe'ena bega-yá, le'a bega uzhebpa cha'aw nyakbe'ena. ¹²Le'a nat le'a bega yá kwen ndangea ladna Cristo, nsabndo' gakla bega mech nluu be men. Parea le'a bega bi nki'in uluugal dub xa bega stub biaj be ta nak xan dílizh ten Dios. Le'a bega nak cuent medo'o ndo chizh, dub me'ed bi lá isu'u gaw. ¹³Le'a tal ton lá nyakbe'ena xte'e nsabndo' gun xa, le'a xa wa nak cuent dub medo'o. ¹⁴Ná le'a bexa na uni'lí xta'an nsabndo' gun xa, no xta'an lá nsabndo' gun xa, le'a xa wa nak cuent dub men gox ndákka ndaw.

6 ¹Nat yá lá utsidta beuna be ta ned mtsid beuna cuent ten Cristo. Le'a beuna ndi utsid be ta nsabndo' utsid dub xa mas ndákla. Yá lá gudi'izhta na' ndo' bega stub biaj be ta ned wa, xte'e ula'a beuna be ta ugap ndun beuna, no xte'e ige' ladna beuna Dios, ²no xte'e nsabndo' italea' beuna, no xte'e uxo'ob beuna ya'a beuna tso'o stub xa, no xte'e ixiste Dios bexa ngut, no xte'e utsaksi Dios bexa ta nunk lá idub, bexa ndap ke ndo' Dios. ³Tal le'a Dios ula'a, le'a na' ndi uluu dub ta'a xa'aga ndo' bega.

⁴Le'a ncho bexa nchando'la xe'a ten Dios, no ndákla xa ta msa'a Dios ndo' xa, no nchola Espíritu ten Dios len lado'o xa, ⁵no nchando'la bexa dílizh wen ten Dios, no uni'líla bexa le'a Cristo inibe'e tiemp ilen. ⁶Parea tal le'a bexa wa ula'a Cristo, le'a bexa lá yoota gan ula'agal ta ugap nak bexa, no isengal bexa nes ten Dios. Le'a ta ugap ndun bexa wa cuent nke'agal bexa Xin Dios ndo' cruz, usalad ndanno bexa Jesús ndo' ga'al be men. ⁷Le'a bexa na ndangeaka ladna Cristo, le'a bexa wa nak cuent dub ble'a yo sian biaj nla' gi ndo'-yá, cha nzhe'alyazh-a, wen nsa'a-yá be ta gaw bexa ndun ti'in sa wa. ⁸Ná le'a bexa na nla'a ta ndangea ladna bexa Cristo, le'a xa wa nak cuent dub ble'a yo nsa'a yagich nsea be gix nso' gich. Le'a yo wa na'an xti'in, cha gal dub wizh yol' ta wa.

9 Bego amig ten na', maska li mke'a na' be ta ndee, le'a besa uni'í le'a bega wenka nak, no ndapka bega gealnaban ndo' Dios. **10** Le'a Dios ndun sbe'en ta nsabndo'ka, le'a xa lá yalad xte'e ndun bega ti'in ten xa, ta nluu le'a bega ndankeaka Dios. Le'a ta wa ta na ndakno bega be ltsa'a bega, bexa no nak xmen Cristo, no bi le'aka ta wa ndun bega. **11** Parea le'a besa nlad le'a kadga dub bega li gun idub tiemp, ndontsa gal uso' bega ta na ndenkea' bega usa'a Dios ndo' bega. **12** We'e na'anpa icha'ab bega gun bega ta wen, ndi gun bega lak ndun bexa na nge' ladna Dios, nxik bexa ndo' itea be ta'a, gast gal uso' xa be ta ndab Dios usa'a Dios.

Be ta ndab Dios ta ugeakapa nak

13 Na'an stub xa mas nsak ndo' Dios, ta we'e le'a gor na ndab Dios le'a Dios ta ugeakapa usa'a dub ta ika'a Abraham, le'a xa mbinti'in le'aka lea' xa, **14** ndab xa:

Le'a na' ta ugeaka mas gakno lu no sian be ta'a,
no gun na' uzhebpa yak kwa'ad be men gak ras ten lu.^s

15 Le'a Abraham wa cha kwen ukenkea' ni lá ngach ladna xa. We'e cha ngol uso' xa ta li ndab Dios usa'a Dios ndo' xa wa.

16 Le'a gor na ndab dub men le'a xa ta ugeakapa gun dub ta'a, le'a xa nse'at lea' stub xa mas nsak. Le'a ta wa nluu le'a xa ta ugeakapa gun ta wa. **17** Ta we'e le'a gor na nlad Dios gab Dios le'a xa ta ugeakapa usa'a ta ndab xa, na'anpa uche'a xa ta ndab xa, le'a xa ndanti'in le'aka lea' xa. **18** Le'a gor na ndab Dios gun Dios dub ta'a, no ndanti'in xa le'aka lea' xa, le'a itop ta wa gab le'a xa ta ugeakapa gun ta wa, geal le'a Dios na'anpa ndun gealkwi'in. Ta we'e nbii beuna wats Dios ndontsa gakno xa beuna. No ndenkea' beuna usa'a xa ta wen gal uso' beuna, lak ndab xa ndo' beuna. **19** Le'a ta ndenkea' beuna wa ta ugeakapa gak, cuent dub gi'ib kwe'a nsensa'ab dub barco ndo' nitsdo'o. No uni'í beuna le'a beuna syo'o gan yate wats Dios. **20** Le'a Jesús ned uyote sa wa ndontsa no beuna syo'o gan yate wats Dios. No nak xa ule'ay ndon le'a nsak idub tiemp, lak ngok Melquisedec ule'ay.

---

^s 6:14 Gn. 22:16-17

Jesucristo dub ule'ay lak ngok Melquisedec

7 ¹Le'a Melquisedec wa ngok rey nibe'e gezh Salem, no ngok xa ule'ay ndo' Dios xa ndon le'a nsak. Le'a dub zha le'a Abraham uteyono pla be rey, cha mbin xa gan ndo' beixa wa. We'e le'a gor na nchala'ncha' xa, le'a Melquisedec uto'o ngwa'ikanes Abraham, ndab xa xte'e uzhe'eb wen gakno Dios Abraham. ²Le'a Abraham cha myun cuent diezmo ten itea be ta'a mlat xa ndo' be rey wa ndo' Melquisedec. Le'a di'izh Melquisedec wa gab: dub men utsin nibe'e. No nak xa rey ten Salem, dub di'izh gab: xa ndun wen kwe be men. ³Le'a di'izh ten Dios ni lá ngab ná ton nak xus xa no xna'a xa no be usan gox ten xa. No ni lá ngab-a pol ngol xa no pol ngut xa. Ta we'e le'a xa ngok lak nak Xin Dios, nak xa ule'ay idub tiemp.

⁴Nat binbe'e bega ná xte'e uzhebpa nsak Melquisedec wa, le'a Abraham usan gox ten beixa Israel myun cuent be diezmo ten be ta mlat xa ndo' be rey wa. ⁵Le'a bexa nak ule'ay ten bexa Israel nak ras ten Leví no ras ten Abraham. Le'a ley ten Dios nkeani'i le'a be ule'ay wa ika'a be diezmo, ta ns'a a iteata bexa Israel, bexa no nak ras ten Abraham. ⁶Le'a Melquisedec wa na'anpa dub xa ras Leví, parea le'a xa uka'a be diezmo msa'a Abraham. Cha le'a Melquisedec ndab ndo' Abraham le'a Dios uzhe'eb gakno Abraham, xa na ndabla Dios usa'a Dios be ta wen ndo' na. ⁷Le'a beuna uni'íka le'a tal dub xa ndab ndo' stubga men ná xte'e wen gunno Dios xa wa, le'a xa li ndab wa mas nsak ndo' stub xa wa.

⁸Le'a be ule'ay na li nsen diezmo, le'a gal dub wizh le'a bexa satka. Pare a le'a Melquisedec nak cuent dub xa bi nban, le'a di'izh ten Dios na'anpa ndab le'a xa wa ngut. ⁹Le'a bexa ras ten Leví nak bexa nsen diezmo ndo' be men. Pare a le'a gor na myun Abraham cuent diezmo wa ndo' Melquisedec, le'a ta wa cuent no bexa ras ten Leví msa'a. ¹⁰Li syo'o gan gab beuna geal le'a Leví wa dub xa ras ten Abraham, pare a le'a gor na li ngwa'ikanes Melquisedec Abraham le'a Leví biseata gal.

¹¹Le'a ley msa'a Dios ndo' bexa Israel wa ndab le'a bexa ras ten Leví gak be ule'ay, ná le'a be ule'ay wa lá gun gan wen ya'an be men ndo' Dios. Ta we'e nsabndo' ncho stub ule'ay xa'aga, dub xa na'anpa nak lak ngok ule'ay Aarón. Ndi nak xa dub ule'ay lak ngok ule'ay Melquisedec. ¹²Le'a nat le'a ta na

ncho stub ule'ay xa'aga mod nak wa, ta we'e nsabndo' yoo stub di'izh xa'aga nak ndo' ley ten Moisés wa. ¹³Le'a xa nak ule'ay wa, le'a xa wa uto'o stubga ras ten bexa Israel, bexa na'anpa ndi'izh ngak be ule'ay. ¹⁴Le'a xa wa Jesucristo Xwan beuna, xa ulen ras ten Judá, dub ras na'anpa ngab Moisés ito'o be ule'ay.

¹⁵Le'a ta ndee wa mas lid bid yakbe'ena beuna, tal le'a beuna gungea ladna le'a Jesús le'a nak stub ule'ay lak ngok Melquisedec, xa'aga nak xa ndo' iteata be ule'ay. ¹⁶Le'a Jesús na'anpa nak dub ule'ay lak nak bexa nto'o lat dub ras be men lak nibe'le ley, ndi nak xa ule'ay geal ndap xa juers nban xa idub tiemp. ¹⁷Lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.^t

¹⁸We'e le'a ley mke'a Moisés wa yá na'anta xti'in, uzhebpa ule'a nak-a no lá isu'u-yá. ¹⁹Le'a ley wa ni dub tuzh lá ndakno beuna wen ya'an beuna ndo' Dios. Nat ndi ncho stub ta'a mas wen ndenkea' beuna usa'a Dios, ta ula'a Dios ibii beuna wats xa.

²⁰Le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa gor na ndab xa le'a Jesucristo nak ule'ay wa. ²¹Le'a gor na ngok be men ule'ay, le'a Dios na'anpa li ngab. Parea le'a cuent ten Jesús le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ta ndee ta ndab Dios,
le'a xa na'anpa nche'a ta ndab xa:
“Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.”^u

²²Le'a ta li ndab Dios wa gab le'a ta wen ya'an beuna ndo' Dios juers ten Jesús wa mas uzhe'eb wen ndo' ta polta wa. ²³Le'a be ule'ay mbin ti'in wa dub tiemptsas, cha ngut bexa, ta we'e uyo'o kwa'ad bexa. ²⁴Ná le'a Jesús idub tiemp nban, nak xa dub ule'ay idub tiemp. ²⁵Ta we'e le'a xa le'a nsu'u dubtsa ne'eka ngo'o be men ndo' be ke ten bexa, bexa na ndangea ladna Jesús, cha nbii bexa wats Dios. Le'a Jesús idub tiemp nban, nso' xa wats beuna ndo' Dios.

---

^t 7:17 Sal. 110:4   ^u 7:21 Sal. 110:4

26 Le'a Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak lak nki'in beuna xa: le'a xa umbil'i nak ndo' Dios, ni dub ke lá ndap xa. Le'a Dios ulo'o xa lat bexa ndap ke, cha myo'o xa xa gibe'a sa mas nsak. **27** Itea wizh le'a be ule'ay ndon le'a nsak wa ned nsa'a xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo' Dios yu'u be ke ten le'aka bexa. We'e nsa'a bexa stub xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo' Dios yu'u be ke ten iteata bexa Israel. Ná le'a Jesús le'aka ngok xnab dubtsa biaj, ndontsa utsu'u xa be ke ten beuna idub tiemp. **28** Le'a ley ten Moisés ndab ná ton gak ule'ay ndon le'a nsak, parea le'a be ule'ay wa no ncho gor lá ndun gan uxobgek ndo' Dios. Ná le'a tso'o na msa'a Dios ley wa, le'a Dios le'aka ndab usa'a le'aka Xin na gak ule'ay ndon le'a nsak, xa ndon le'akama nak xa umbil'i ten Dios idub tiemp.

Dios ndanno be men dub trat kub

8 **1** Le'a ta ndee ta mas nsak lat itea be ta li ndáp na' wa: le'a Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna, nsob xa gibe'a wats lad ga'al sa nsob Dios, xa ndon le'a nibel'e. **2** No ndun xa ti'in ten ule'ay len ta na ta ugeaka nak ni'i ten Dios gibe'a, dub ta mbinde'e Dios na'anpa dub ta mbinde'e be men. **3** Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak wa ulaxo'ob Dios, ndontsa usa'a bexa be ta'a no be man xnab ndo' Dios. Ta we'e le'a Jesucristo no nsabndo' usa'a ta'a ndo' Dios. **4** Tal le'a xa ncho ndo' gizhliyo, le'a xa na'anpa gak ule'ay, geal ncho ule'ay nsa'a xnab ndo' Dios lak nibel'e ley. **5** Le'a ti'in ndun bexa wa ndo' gizhliyo nak cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a ta wa lak ta ndab Dios ndo' Moisés gor gunde'e Moisés ni'ilad ten Dios, ndab Dios: "Bla'ach gunde'e lu itea be ta wa lak nak ta mluu na' ndo' lu gek ge'e ba!"^v **6** Le'a ti'in ndun Jesús wa uzhebpa mas nsak ndo' ta ndun be ule'ay ndo' gizhliyo, le'a juers ten ta ndun Jesús, le'a Dios mbinno be men stubga trat kub. Le'a trat kub wa mas wen ndo' trat ned wa, le'a ta ndab Dios gunno xa beuna nat wa mas uzhebpa wen nak ndo' ta ndab xa polta. **7** Tal le'a trat ned wa ngun gan wen ya'an be men ndo' Dios, we'e na'anpa iki'in gun Dios trat itop wa. **8** Le'a gor na uni'í Dios le'a be men lá nxobgek ndo' xa, we'e ndab Dios:

Bla'ach bego le'a gal be wizh gunno na' bexa Israel no bexa Judá stub trat kub.

---

^v **8:5** Ex. 25:4; 26:30

9 Le'a ta wa lá gak lak nak trat mbinno na' bexa polta,
zha na ulo na' bexa Egipto.

Le'a bexa wa lá uxobgek ndo' trat wa,
ta we'e mla na' bexa.

10 Le'a gal be wizh wa le'a trat kub gunno na' bexa Israel
wa lnde'e gak:

Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh nibe'e na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.

Le'a na' gak Dios ten bexa,
no gak bexa xmen na'!

11 Yá lá uluuta bexa be Itsa'a xa ná ton nak na',
geal le'a itea bexa igondo' na',
bexa ndon le'a ben no gast bexa ndon le'a gox.

12 No sunge' lad na' be ta ugap mbin bexa,
no lá utse'ata lad na' be ke ten bexa.^w

13 Le'a ta na li ndab Dios yoo dub trat kub wa, le'a ta wa gab
le'a trat ned wa ta polta. Le'a dub ta polta, le'a ta wa nsayak
gox no initndo'-yá.

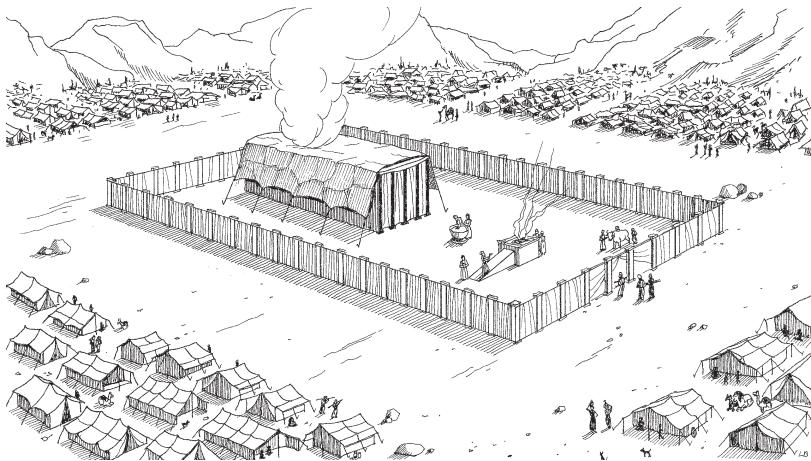
Ti'in ten be ule'ay ndo' gizhliyo

9 ¹Le'a trat ned wa unibe'e ná xte'e yankea bexa Israel
Dios, no xte'e gaknde'e ni'ilad sa ngwankea bexa Dios
ndo' gizhliyo. ²Le'a ni'ilad wa lnde'e ngoknde'e: ned uyo'o
cuart sa nsalea' sa umbi'i ndo' Dios. Le'a len wa ncho ta ndi'ib
sian xe'a aceit ndo' na, no dub mes ndi'ib be pan umbi'i nak
ndo' Dios. ³We'e ncho dub lad nak bse'a. Le'a stub tso'o lad wa
nde stub cuart, sa mas umbi'i ten Dios. ⁴Le'a len wa ncho dub
ta nakcha'aw oro sa nyol' ta uxe'e, no caj ten Dios ta nbixyo'o
oro itea lad. Le'a len caj wa ncho dub tas si'il ta oro ncho maná
len-a, no ya bar ten Aarón ta mxich, no be tabl ge' nkeea be ta
unibe'e Dios ndo' na. ⁵No tso'o caj wa nde top ta oro cuent
angel nsalea' kerubin, ndi'ib xkwag-a tso'o sa ntsu'u Dios ke ten
be men wa. Le'a be kerubin wa nluu le'a sa wa sa ncho Dios.
Parea nat le'a na' na'antapa uke'a cuent ten be ta wa.

⁶ Le'a zha na listla nde be ta'a wa, le'a be ule'ay itea wizh
nyote len cuart ned ten ni'ilad wa, gun bexa ti'in ten ule'ay.

---

^w 8:8-12 Jer. 31:31-34

Ni'ilad ten Dios tiemp uyo'o Moisés (Heb. 9:2)

⁷Ná le'a len cuart itop wa nabtsa ule'ay ndon le'a nsak nyote dubtsa biaj kadga li'in. No juerska go'o xa ten ten man xnab ta na usa'a xa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten le'aka xa no be ke ten be men, dub ta lá ini'lí bexa. ⁸Li nluu Espíritu ten Dios le'a zha na bi li nde ni'ilad ten Dios wa, le'a be men lá yo'o gan yate len sa mas umbi'i ibii beuna wats Dios. ⁹Le'a be ta wa nluu le'a be ta nsa'a be ule'ay ndo' Dios no be man xnab ndut bexa ndo' Dios, le'a ta wa lá isu'u utsambi'i len lado'o bexa na li nsa'a be ta wa. ¹⁰Le'a ley polta wa nibe'etsa ná xta'an gaw bexa, no xta'an goo bexa, no xte'e isambi'i las bexa ndo' Dios, no sianta be ta'a gun bexa. Le'a be ta wa ta ndab Dios gun bexa gast ngol zha mbinno Dios be men dub trat kub.

Ti'in ten Cristo, ule'ay ndon le'a nsak ten beuna

¹¹Ná le'a nat yá ulen Cristo xa nak ule'ay ndon le'a nsak, xa nsobno be ta wen ika'a beuna, be ta ti'i ilen. Le'a xa ndun ti'in len ta na ta ugeaka nak ni'ilad ten Dios nde gibe'a ta uzhe'eb wen nak, le'a sa wa na'anpa ta gizhliyo ndee. ¹²Le'a xa dubtsa biaj uyo'o len sa mas umbi'i wa wats Dios, parea na'anpa ngo'o xa ten ten chiv no ni ten ten bser. Le'a xa ndi msa'a ten ten le'aka xa, utix xa be ke ten beuna idub tiemp. ¹³Le'a ten ten ngon no ten ten chiv no di' ten bser myol' ndo' Dios, ntob be ule'ay ta wa las be men bzhi'ik nak ndo' Dios,

we'e nsambi'i las bexa ndo' Dios. ¹⁴ ¡Ná le'a nat uzhebpa mas nsak ten ten Cristo! Le'a Cristo ngok dub xnab ndon le'a umbi'i ndo' Dios, juers ten Espíritu ten Dios xa na nban idub tiemp. Le'a ten ten xa ntsambi'i be ta ugap ncho len lado'o beuna, ndontsa gun beuna ti'in ndo' Dios nban.

Trat kub mbinno Dios be men

¹⁵ Le'a ta na li mbin Jesucristo ndun le'a trat kub wa ndakti'in. Le'a xa ngut ndontsa yu'u be ta ugap mbin beuna zha bi ncho trat ned wa. Le'a ta na ngut xa wa, ta we'e le'a beuna nak xa na mti Dios gal uso' ta ndab Dios usa'a Dios, dub ta nunk lá idub. ¹⁶ Le'a tal ton nke'a dub git gab-a ná ton bexa ya'anno be ta ula'a xa, le'a zha biseata gat xa le'a git wa na'anpa gakti'in. ¹⁷ Le'a zha na ngut men wa le'a git wa ndakti'inka, parea tal le'a xa bi nban le'a-yá lá isu'u. ¹⁸ No li nak trat ned wa, le'a bexa mbinti'in ten ten man ngut ndontsa gakti'in ta wa. ¹⁹ Le'a Moisés ned mbidi'izh itea be ta unibe'e Dios ndo' be men. Cha usen xa dub ble'a gich borreg ta nane no dub xos ya hisopo. Cha mtob xa ndido ten ten bser no ten ten chiv noch nits ndo' libr nkea ley ten Dios. No mtob xa ta wa gek itea be men. ²⁰ Cha ndab Moisés ndo' bexa: "Le'a ten ten man ndee ndun le'a trat ndanno Dios bego ndakti'inka."^x ²¹ Cha mtob xa ten wa xta'a ni'ilad ten Dios no tso'o itea be ta'a ndanti'in bexa gor ndankea bexa Dios sa wa. ²² Le'a ley ten Dios nkeani'i ndab-a, le'a ten wa ntsambi'i yamer itea be ta'a ndo' Dios. Tal na'anpa itsi'i ten, le'a Dios na'anpa utsu'u be ke ten be men.

Le'a Cristo nak xnab ntsu'u be ke ten be men

²³ Li nsabndo' mtsambi'i bexa be ta wa, be ta cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Pare a le'a be ta nchoka gibe'a nki'in dub xnab mas nsak. ²⁴ Le'a Cristo na'anpa yate len sa umbi'i ndo' Dios sa mbinde'e men, le'a sa wa cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a xa ndi uyote le'aka gibe'a ba', sa nat nso' xa ndo' Dios cuent ten beuna. ²⁵ No na'anpa nyote xa gibe'a wa sian biaj, lak nyote ule'ay ndon le'a nsak itea li'in sa mas umbi'i ten Dios, no'o xa ten ten man. ²⁶ Tal le'a Cristo li ngun itea li'in le'a xa sianpa biaj ngat gast zha utexan gizhliyo no gast nat. Pare a le'a nat

^x 9:19-20 Ex. 24:6-8

le'a be wizh lult ndee, le'a xa dubtsa
 biaj ms'a xa ngut xa, ndontsa yu'u
 be ke ten be men idub tiemp. ²⁷Lak
 dubtsa biaj nsabndo' gat be men,
 cha kwe beuna ndo' Dios gab Dios
 ná xte'e nak ta mbin beuna, ²⁸no
 ligia dubtsa biaj ngut Cristo ndontsa
 utsu'u xa be ke ten be men. No ilen
 xa stub biaj na'anpa ndontsa utsu'u
 xa be ke ten be men, ndi gidyo'o xa
 bexa na ndenkea' zha ilen xa.

**Le'a ley lá gun gan utsu'u
 be ke ten be men**

10 ¹Le'a ley mke'a Moisés nak
 cuent dub xi'íntsa be ta wen
 ilen tso'o wa, ná le'a-yá na'anpa ta
 ugea ta wen wa. Le'a be men nsa'a
 be man xnab ndo' Dios itea li'in lak
 nibe'e ley wa, parea le'a ta wa lá yoo
 gan utsambi'i len lado'o be men na
 li nkwa'an Dios. ²Tal le'a ley wa su'u
 utsambi'i bexa ndo' Dios, le'a bexa yá lá usa'ata be xnab wa
 ndo' Dios, le'a bexa na'antapa ndap ke ndo' Dios. ³Ná le'a ta
 na li nsa'a bexa xnab wa, ta we'e itea li'in ntse'a ladna bexa
 le'a bexa ndap ke. ⁴Le'a ten ten ngon no ten ten chiv lá yoo
 gan utsu'u be ke ten be men. ⁵Ta we'e le'a zha ulen Cristo
 ndo' gizhliyo ndee, le'a xa lnde'e ndab ndo' Dios:

Le'a go lá nlad usa'a be men be man xnab ndo' ga,
 ta we'e mbin ga le'a na' myak men.

⁶ Le'a bexa wa nsa'a be man xnab idub ma nyol'
 no be xnab ta yu'u be ke ten bexa,
 parea le'a go na'anpa nsak ladna ta wa.

⁷ Ta we'e ndáp na' le'a nat le'a na' ndalyun ta nsak ladna
 go, Dios,
 lak ndab di'izh ten ga cuent ten na' ndo' git wa.^y

*Dub ule'ay nsak ten
 bexa Israel (Heb. 9:25)*

8 Ned ndab Cristo le'a Dios lá nlad no lá nsak ladna xa be man xnab idub nyol', no be xnab ta yu'u be ke ten bexa, maska li nibe'e ley gun bexa. **9** We'e cha ndab Cristo le'a xa mbidyun ta nsak ladna Dios. Le'a ta wa gab le'a be men yá lá usa'ata be man xnab wa, le'a nat ndi ncho stubga xnab xa'aga. **10** Le'a ta na li mbin Jesucristo lak nlad Dios, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa dub biaj, ta we'e le'a beuna umbi'i nak lado'o na ndo' Dios idub tiemp.

Cristo ntsu'u be ke ten be men

11 Ta ugeaka le'a itea be wizh ndun be ule'ay ti'in ndo' Dios, nsa'a bexa be man xnab ndo' Dios sian biaj, dub ta lá isu'u utsu'u be ke ten bexa. **12** Ná le'a Jesucristo dubtsa biaj msa'a le'aka xa, ngok xa dub xnab utsu'u be ke ten be men idub tiemp, cha nsea'tsob xa wats Dios lad ga'al. **13** Sa we'e nkenkea! xa gast gal zha inibe'e xa ndo' bexa na ndaklono xa, kwe bexa wa xan ndats xa. **14** Le'a xa dubtsa biaj ngok xnab, ta we'e le'a bexa na mti Dios, le'a bexa idub tiemp nak xmen Dios. **15** Le'a Espíritu ten Dios noga li ndab xte'e nak ta wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

16 Lnde'e gak trat gunno na' bexa Israel gal be wizh tso'o wa:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh ten na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.

17 Cha we'e ndab xa:

No ni lá utse'ata lad na' be ke ten bexa,
no be ta ugap mbin bexa.^z

18 Le'a ta na myu'ula be ke ten beuna, ta we'e yá lá nki'inta beuna stubga xnab utsu'u be ke wa.

19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na ngut Jesucristo mtsi'i xa ten ten xa, ta we'e le'a beuna syo'o gan ga'al yate len sa mas umbi'i wats Dios. **20** Le'a gor na ngut Cristo le'a ta wa cuent mxal'xa sa ncho bse'a, ta nkentsaw sa nsob Dios.

---

^z 10:16-17 Jer. 31:33-34

Mxa'al xa dub nes kub ta nsa'a gealnaban. **21** Le'a Jesucristo le'a nak dub ule'ay nsak ten beuna, xa nchonsu ni'i ten Dios gibe'a. **22** Ta we'e ibii beuna wats Dios, idub ncho ladna beuna gungea ladna beuna xa. No umbi'i nak lado'o beuna, cuent nak dub zha ngos beuna nits umbi'i.

23 Nsabndo' dubtsa kwe beuna lakka ndenkea' beuna ta ndab beuna usa'a Dios, le'a Dios sunka lak ndab xa. **24** No ukwa'an beuna xte'e gakno beuna be ltsa'a beuna, dub mod mas ikwea' ladna beuna bexa, no mas utsin gak beuna. **25** No lá ula'a beuna ta na nzhealbe beuna, lak ncho bexa li ndun. Ndi utenxe'a beuna be ltsa'a beuna, ndontsa mas ibiiso' beuna ndo' Dios. No mas nsabndo' li gun beuna, le'a beuna uni'í le'a wizh ilen Cristo mas nsayal gax.

26 Le'a tal le'a beuna ndangea ladna gealngea ten Dios, cha bi ndunta beuna ta uni'í beuna na'anpa ta nsak ladna Dios, yá na'anpa ncho stub xnab utsu'u ke wa. **27** Yá na'antapa yu'u ke ten bexa na li gun wa, le'a Dios ndi uzhe'eb utsaksi bexa, le'a ndo' gi' initndo' bexa ndakloo ndo' Dios. **28** Le'a ley polta ndab le'a dub xa lá nxobgek ndo' ley mke'a Moisés nsabndo' gatka, tal top chon men usake xa gab le'a xa ugapka mbin. **29** Nat binbe'e bega xte'e mas uzhe'eb utsaksi Dios bexa nxeneo ladna Xin Dios, ndab bexa le'a ta ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in, no kwea' ní'i bexa ndo' Espíritu ten Dios xa na nkwea' ladna bexa. Le'a ten ten Cristo ndun le'a trat mbinno Dios be men ndakti'in. Le'a ta wa ntsambi'i beuna ndo' be ke ten beuna. **30** Le'a beuna uni'íka le'a Dios ndab:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.

No nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios gab ndo' be xmen xa ná ton ndap ke."^a **31** ¡Uzhe'eb gealkwea! ini'í bexa na gaila' ndo' ya'a Dios nban!

32 Parea btse'a ladna bega ná xte'eta mxik bega ndo' be gealkwea' si'il utid bega zha ned mgondo' bega xe'a ten Dios.

33 Ncho zha usalad mbinno be men bega, no mtsaksi xa bega ndo' ga'al be men. No ncho zha le'a bega no uso' wats bexa

---

^a **10:30** Dt. 32:35-36

na li utid gealkwea' wa. ³⁴Le'a bega mbinkwea' ladna bexa nkeá litgil'ib. No gor na mlat be men be ta'a ten bega, le'a bega na'anpa yu' ladna, geal le'a bega uni'í le'a bega ndap dub ta mas nsak gibe'a, dub ta na'anpa initndo!. ³⁵Ta we'e lá gach ladna bega, le'a bega gal uso' ta uzhebpa nsak usa'a Dios. ³⁶Nsabndo' uxik bega ndo' be gealkwea' no gun bega ta nlad Dios, ndontsa gal uso' bega ta ndab Dios usa'a xa ika'a bega. ³⁷Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

Le'a xa ndi'izh ilen wa sken ilen,
le'a xa na'anpa kwen kweas.

³⁸Parea le'a bexa wen nak ndo' na', bexa nge' ladna na',
le'a bexa wa gap gealnaban.

Parea tal le'a bexa ula'a ta nge' ladna bexa na',
le'a na' lá isak ladna lak nak bexa.^b

³⁹Parea le'a beuna na'anpa nak lak nak bexa nla'a ta nge'
ladna bexa Dios, cha utsaksi Dios bexa. Le'a beuna ndi nge'
ladna Dios, no ndap beuna gealnaban ndo' Dios.

Ta na nge' ladna be men Dios

11 ¹Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e uni'í
beuna le'a Dios sa'aka ta na ndenkea' beuna wa, no
ndangeaka ladna beuna le'a dub ta'a nchoka maska lá nluu-yá.
²Le'a be men polta mge' ladna Dios, ta we'e msak ladna Dios
lak nak bexa. ³Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e
nyakbe'ena beuna le'a Dios sbe'en di'izhtsa mbinde'e gibe'a no
gizhliyo. Le'a nat iteanak be ta na' beuna ncho, le'a-yá dub ta
na'an ton ini'í xte'e ngoknde'e.

⁴Le'a Abel mge' ladna Dios, ta we'e msa'a xa dub man
xnab ndo' Dios, dub ta mas uzhe'eb msak ladna Dios ndo' ta
msa'a Caín. Ta we'e wen msaya' Abel ndo' Dios, ta na nluu le'a
Dios nsak ladna ta msa'a xa wa. Nat ngutla Abel, parea le'a ta
mbin xa wa bi nluu le'a xa mge'ka ladna Dios.

⁵Le'a Enoc mge' ladna Dios, ta we'e lá ngat xa. Le'a Dios
ndi myo'o xa gibe'a, cha na'anta ton ini'í xa. Le'a di'izh ten
Dios ndab le'a zha na biseata yo'o Dios xa, le'a Dios msak

---

^b 10:37-38 Hab. 2:3

ladna ta nak xa. **6** Le'a tal ton lá nge' ladna Dios, le'a Dios lá nsak ladna lak nak xa wa. Tal ton nlad ibii wats Dios, le'a xa wa nsabndo' gungea ladna le'a Dios nchoka, no gungea ladna xa le'a Dios nsa'a be ta wen ndo' bexa nkwa'an Dios.

7 Le'a Noé mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor uní'i Dios ndo' xa cuent ten dub ta biseata ilen. Ta we'e mbinde'e xa dub barco si'il, ndontsa na'anpa gat xa no bexa ncho ta lid xa. Le'a ta na li mge' ladna Noé Dios, le'a ta wa mluu le'a be men ndap ke ndo' Dios. No wen mya'an Noé ndo' Dios, geal le'a xa mge' ladna Dios.

8 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor utezh Dios xa, ndab Dios ya' xa sa sit usa'a Dios ika'a xa. Ná le'a gor na uto'o xa ncha'a xa sa wa, le'a xa bi lá ini'í pa ncha'a. **9** No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e ngwa'yoo' xa dub sa na'anpa lazha xa, sa ndab Dios usa'a Dios ika'a xa. Le'a sa wa uyo'o xa len ni'ilad no Isaac no Jacob, bexa no ndab Dios ndo' na ika'a sa wa. **10** Li mbin Abraham geal le'a xa nkenkea' gal zha yoo xa dub gehz mbinde'e Dios lak mbinbe'e Dios, dub sa nde idub tiemp.

11 Le'a Sara dub xagots ndi'izh lá yo'o gan gap me'ed, parea mge' ladna xa Dios, cha msa'a Dios dub me'ed ndo' Sara. Cha ngop xa dub me'ed zha goxlapa xa, geal le'a xa mbingea ladna le'a Dios sunka ta ndab na. **12** Le'a Abraham uzhebpa goxla zha na ngol me'ed wa, parea le'a bexa ras ten Abraham uzhebpa myak kwa'ad bexa, dub ta galika na'an ton gun gan ula'ab, lakta sian be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lakta sian be yux nde to'o nitsdo'o.

13 Le'a idub zha nban bexa wa, le'a itea bexa nge'ka ladna Dios. Le'a zha ngut bexa le'a bexa biseata ika'a ta ndab Dios usa'a Dios wa. Pareea mbingea ladna bexa ta ndab Dios, no uni'íka bexa le'a Dios sa'aka ta wa. Le'a bexa myakbe'ena le'a bexa wa nde ndo' gizhliyo cuent dub xa sit uto'o dub nseatsa xa. **14** Le'a ta na li myakbe'ena bexa ta wa nluu le'a bexa nkwa'an stub sa yoo na. **15** Tal le'a bexa mbinbe'e le'a bexa ilansea' le'aka sa uto'o bexa wa, le'a bexa syo'oka gan yach sa wa. **16** Pareea le'a bexa mkwa'an stub sa mas wen yoo bexa wats Dios, le'a ta wa gibe'a. Ta we'e le'a Dios na'anpa ndo' ladna gab xa le'a xa le'a nak Dios ten bexa wa, le'a xa msaxkwa'ala dub gehz yoo bexa gibe'a.

17 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e ndil'izh gut xa xin xa Isaac cuent dub xnab ndo' Dios gor na mbin Dios preb Abraham. Ndi'izh usa'a Abraham dubkama xin xa, me'ed ndab Dios usa'a Dios ndo' xa. **18** Ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a Isaac le'a gap bexa gak ras ten lu."^c **19** Le'a Abraham uni'íka le'a Dios ndap juers ixiste Isaac ndo' gealgut. Le'a ta na na'anpa ngat Isaac wa, le'a ta wa cuent myaste Isaac ndo' gealgut.

20 Le'a Isaac mge' ladna Dios, ta we'e ndab xa ndo' be xin xa Jacob nsea Esaú gal zha le'a Dios gakno bexa. **21** Le'a Jacob no mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab ndo' be xin Kosé ná xte'e gakno Dios bexa. Cha ndankea xa Dios nak juers ten xa bordón nsob ya'a xa. **22** Le'a Kosé mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab le'a bexa Israel ito'oka Egipto. No ndab xa yo'o bexa tit ten xa zha ito'o bexa sa wa.

23 Le'a be usan ten Moisés mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha ngol Moisés le'a bexa mkachko Moisés pa chon mbe'e. Le'a bexa uni'í le'a me'ed wa uzhebpa me'ed chul, no ni lá izheb bexa ndo' ta unibe'e faraón gat be me'ed Israel wa. **24** Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na ngok gox Moisés le'a xa yá lá nladta gak xa cuent xme'ed xingots faraón.

25 Mbinbe'e xa mas utsin no xa ini'í gealkwea' lat be xmen Dios bexa Israel, ni ka no xa gal ladna be ta ugap ndun bexa Egipto. **26** Mbinbe'e xa mas nsak itid xa ndo' gealkwea' lak itid Cristo, ni ka gap xa be ta nsak ten bexa Egipto. Le'a xa uni'í le'a Dios usa'a dub ta uzhebpa nsak ika'a xa. **27** Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e uto'o xa Egipto ni lá izheb xa ndo' ta ndakloo faraón. Le'a xa na'anpa na' Dios, parea le'a xa dubtsa uso' lak dub gor na na'ka xa Dios. **28** No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e ulo xa ujest Pascua, no mtob xa byach ten ten borreg to'o lid bexa Israel, ndontsa na'anpa gut angel be xin ned bexa Israel.

29 Le'a bexa Israel wa mge' ladna Dios, ta we'e utakea bexa tlaw Nitsdo'o Nane ndo' yo bid. Ná le'a gor na no bexa Egipto nlad itakea sa wa, le'a bexa ngwaigayo'o len nits wa. **30** No ta na mge' ladna bexa Israel Dios, ta we'e utesea bexa gangeak gezh Jericó dub ga'ad wizh, cha ulate muro nchonyaw gezh

---

^c **11:18** Gn. 21:12

wa. ³¹Le'a Rahab ngok dub xagots mbin huis mgi'i, parea mge' ladna xa Dios ta we'e msa'a xa ta lid xa mkachndo' bexa Israel, bexa xga'ach ngwa'igondo' gezh Jericó. Ta we'e na'anpa no xa ngat zha ngut bexa Jericó, bexa lá uxobgek ndo' Dios.

³² ¿Xte'eta gáp na' nat zha? Na'anpa igen gudi'izh na' cuent ten Gedeón nsea Barac nsea Sansón nsea Jefté nsea David nsea Samuel no iteata be profet. ³³Le'a bexa wa mge' ladna Dios, ta we'e mbin bexa gan ndo' bexa nibe'e stubga nacion, no utsin unibe'e bexa ndo' bexa Israel, no ngokno Dios bexa lak ndab Dios gun xa. Le'a ncho bexa wa mtsaw to'o be mbi'izh, ³⁴no ncho bexa mtsu'u be gi' ubi'i, no ncho bexa mbin gan ndo' bexa nsén spad, no ncho bexa mka'a juers gor na yá lá uxikta xa, no ncho bexa mbin gan ndo' uyo, no ncho bexa ulantu'ub be soldad nyono bexa Israel. ³⁵No ncho be xagots mge' ladna Dios, ta we'e mxiste Dios be xin bexa ndo' gealgut.

No ncho bexa na'anpa uxo'on gor nseyayut be men bexa. Ndi mla'a bexa uzhe'eb mtsaksi be men bexa gast ngut bexa, le'a bexa uni'i le'a gal gor ibangal bexa le'a bexa mas wen yoo. ³⁶No liga le'a ncho bexa kwea' uni'i be men ndo' xa, no udin be men xa, no gast mxi be men xa nsea caden, no gast mke'a be men bexa litgi'ib. ³⁷No ncho bexa mla'ge' be men bexa gast ngut bexa, no ncho xa uxen be men xa ngok top ble'a xa, no ncho bexa mbit be men xa nsea machet. No ncho bexa mbin be men preb xa gun xa ta ugap. No ncho bexa ngok xab bexa gid xab borreg no gid xab chiv. Sbe'en utesea uxo'on bexa, no uban ngok bexa, no sian gealkwea' utid bexa, no ugap mbinno be men bexa. ³⁸Le'a be men ncho ndo' gizhliyo ndee na'anpa isaya' yoo wats bexa na nge' ladna Dios wa, bexa na utesea be ge'e sa bid no be ge'e ubi'i, no be ge'lo'o no be ge'ed wat.

³⁹Le'a iteanak bexa li uyo'o wa wen mya'an ndo' Dios ta na mge' ladna bexa Dios. Parea le'a ndo' gizhliyo ndee le'a bexa ni dub lá ngal uso' ika'a ta ndab Dios usa'aka Dios ndo' bexa, ⁴⁰geal le'a Dios mbinbe'e dub ta mas wen, ta gunno xa beuna, le'a bexa polta wa no beuna ncho nat junt ika'a ta uzhe'eb nsak usa'a Dios.

Iwi'itsa beuna ndo' Jesucristo

12 ¹Le'a itea bexa na nse'at na' wa nde gangeak beuna nwi'i bexa ná xte'e gun beuna. Ta we'e nsabndo' ula'a beuna iteanak be ta'a le'a nka beuna no itea be ta ugap ndun beuna, ndontsa idub ndo' ndee isea beuna lak nlad Dios, uxik

beuna ndo' itea be ta'a. ²No iwi'itsa beuna ndo' Jesús, xa na nsa'a ta na li nge' ladna beuna Dios, no ndun xa mas ige' ladna beuna xa. Le'a Jesús mxik ndo' be gealkwea' gast ngut xa ndo' cruz. Ná le'a xa na'anpa ido ladna ta na li ngut xa cuent dub xa ugap, geal le'a xa uni'í gal dub wizh le'a xa iten ladna. Le'a nat le'a xa nsob wats lad ga'al sa nsob Dios.

³Binbe'e bega xte'e mxik xa ndo' be gealkwea', ta mbinno be men ugap xa. Ta we'e na'anpa izhanna bega, no ni li lá gach ladna bega, gor nseatid dub gealkwea' tso'o bega. ⁴Le'a bega ndeuxik ndo' bexa ugap nak, parea gast nat le'a bexa wa lá ngut bega. ⁵Yá myalad bega xte'e ntenxe'a Dios be xin na, lak nkeani'lí di'izh ten Dios, ndab-a:

Chuu, lá ixee ladna lu ta na ngo Dios lu nes.

No ni lá gach ladna lu gor na nbeyo Dios lu.

⁶ Le'a Dios li ngo bexa nes, bexa na nkwea' ladna Dios.

No ntsaksi Dios itea bexa nak xin Dios.^d

⁷Li bxik bega gor igo Dios bega nes, geal le'a xa li ndanno bega

cuent dub xin xa, lak ngo be men be xme'ed na nes. ⁸Parea tal le'a Dios na'anpa li igo bega nes lak ndanno xa itea be xin xa, le'a ta wa gab le'a bega na'anpa no nak xin xa, le'a bega ndi nak cuent dub men lá ndap xus na. ⁹Le'a zha byux beuna le'a be xus gizhliyo beuna ncho zha mgo beuna nes, no ngwankea beuna xa. Ta we'e le'a nat le'a beuna mas nsabndo' ula'a le'a Dios igo beuna nes, xa nak Xus beuna xa nsob gibe'a, li ndontsa gap beuna gealnaban.

¹⁰Le'a be xus beuna mgo beuna nes dub nde'ep laktsa mbinbe'e bexa. Ná le'a Dios ngo beuna nes ndontsa gakno xa beuna, utsin gak beuna lak nak xa. ¹¹Ta ugeaka le'a tal ton ngo beuna nes, le'a mer gor wa na'anpa nsak ladna beuna ta wa, le'a beuna ndi kwea' nyoo'ladna. Parea le'a tso'o wa le'a ta wa ndaknoka beuna, ndun-a wen yoo ladna beuna no mas utsin gak beuna.

Bexa nxelad ta na nkwea' ladna Dios bexa

¹²Ta we'e bin bega juers uxits bega ya'a bega, no yaste bega. ¹³Ga'al usea bega len nes ten Dios, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap, ndi mas ga'al gak bega ndo' Dios.

---

^d 12:5-6 Pr. 3:11-12

14 Bin bega juers na'anpa kuyono bega be men, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios. Le'a bexa na'anpa umbi'i nak ndo' Dios nunk lá ina' Dios. **15** Bla'ach bega le'aka le'a bega na'anpa uxelad bega ta na nkwea' ladna Dios bega. Lá ula'a bega gach dub ta uxelad bega len lado'o bega, le'a ta wa gun isabgix kwa'ad bexa. **16** No na'anpa gun bega dub ta bzhi'ik nak, no na'anpa uxelad bega dub ta usa'a Dios, lak mxelad Esaú ta wen ndil'izh ika'a xa ta na nak xa xin ned xus xa. Cha ndi mche'a xa ta wa nsea dub platts ta gaw xa. **17** Le'a bego uni'íka le'a tso'o wa le'a Esaú le'aka nlad ika'a ta wa ndo' xus xa, ná le'a xus xa yá lá usa'ata ta wa. Maska mbi'in Esaú parea le'a xa yá lá yo'ota gan ika'a ta wa.

18 Le'a bega na'anpa ngun lak mbin bexa Israel polta. Le'a bexa wa ubii xan dub ge'e nsayol', no uzhebpa ute te'al sa wa, no nde xkaw nsea nso' mbi si'il. **19** No mbi'ín bexa ti trompet no ta ndab Dios ndo' bexa, cha unab bexa ndo' Dios yá lá iní'ita Dios ndo' bexa, **20** geal le'a bexa lá nsak ladna ta unibe'e Dios. Ndab Dios le'a tal dub men yatso' xan ge'e wa, le'a bexa nsabndo' ula'ge' men wa gast gat xa natal gut bexa xa nsea dub ya wach. No ligas nsabndo' gut bexa dub man tal ma li gun. **21** Le'a tant mzheb bexa ndo' ta uni'í bexa sa wa, le'a Moisés no ndab le'a xa nxis tant mzheb xa.

22 Parea le'a bego ba' ndi ubii wats dub sa xa'aga, le'a ta wa ge'e Sion, gezh ten Dios nban. Le'a ta wa gezh Jerusalén nde gibe'a, sa nyakjunt sian mil be angel ten Dios, **23** no nyakjunt be xin Dios, bexa ncho lea' na gibe'a. Le'a sa wa sa ncho Dios ten beuna, xa gab ná xte'e nak itea be men, no ncho bexa ngut polta, bexa msambi'i ndo' Dios. **24** Le'a Jesús no nso' sa wa, xa na mbinno beuna dub trat kub. Le'a ten ten Jesús ta mtsu'u be ke ten beuna mas nsak ndo' ten ten Abel.

25 Ta we'e bla'ach bega na'anpa uxelad bega ta ndab Dios. Le'a polta le'a bexa Israel lá isakyo'ón di'izh mbi'ín bexa ndo' gizhliyo, cha mtsaksi Dios bexa. No ligas utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna lá isakyo'ón di'izh nto'o gibe'a. **26** Le'a polta le'a ti Dios mkwi'in gizhliyo, parea nat ndabgal Dios: "Le'a stub biaj le'a na' na'anpa nabtsa gizhliyo ukwin, le'a na' no gibe'a ukwin."^e **27** Le'a ta na ndab xa "stub biaj", le'a ta wa

---

^e 12:26 Hag. 2:6

gab le'a gal zha initndo' be ta mbinde'e Dios, be ta sak iwi'in, ndontsa ya'an be ta lá yoo gan iwi'in. ²⁸Le'a sa nibe'e Dios sa yate beuna wa dub sa nunk lá iwi'in. Ta we'e idub ncho ladna beuna usa'a beuna xno ndo' Dios, no yankea beuna xa lakka nlad xa, no izheb beuna ndo' xa, no gap beuna mod ndo' xa, ²⁹geal le'a Dios ten beuna nak cuent dub gi' uzhe'eb stso'ol be ta'a.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo

13 ¹Idub tiemp bkwea' ladna bega be Itsa'a bega, bexa no nak xmen Cristo. ²No lá yalad bega utsin gunno bega be men nseabe ta lid bega, le'a ncho bexa li utsin ndanno dub men, ni lá ini'í bexa ti dub angel ta wa.

³No lá yalad bega bexa nkea litgi'ib, no gokno bega bexa lak dub zha le'a bega nkea litgi'ib malay dub men gakno bega. No lá yalad bega bexa nsatid ndo' be gealkwea!, no gokno bega bexa lak nlad bega gakno be men bega, gor na ncho bega ndo' be gealkwea!.

⁴Uzhebpa utsin binno bega xa nak che'al bega. Na'anpa ugal bega dub xa na'anpa xa ten bega, le'a Dios utsaksi bexa na li ndun ta bzhi'ik wa.

⁵Lá isa'ab ladna bega xte'e gap bega sian med. Ndi btenno ladna bega dub laktsa-yá ndap bega, lak ndab Dios:

Le'a na' na'anpa ulalad bega,
no ni lá yalad na' bega.^f

⁶Ta we'e lá izheb beuna gab beuna:

Le'a Dios Xa Nibe'e le'a ndakno na!
Lá nzheb na' ndo' ni dub ta'a nlad be men gunno na!.^g

⁷No lá yalad bega bexa uyo'onsu bega, bexa mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' bega sa nzhealbe bega. Binbe'e bega xte'e mto'o be ta mbin bexa wa, no bge' ladna bega Dios lak uni'í bega xte'e mge' ladna bexa wa Dios.

⁸Le'a Jesucristo le'aka polta no le'aka xa nat no le'aka xa idub tiemp ilen. ⁹Lá gungea ladna bega be ta xa'aga nluu be

---

^f 13:5 Dt. 31:6, 8   ^g 13:6 Sal. 118:6

men, ndab bexa ncho be ta lá nsabndo' gaw beuna. Le'a ta na nkwea' ladna Dios beuna ndun mas juert gak lado'o beuna, ná le'a ta nluu bexa wa dub ta na'an xti'in.

10 Le'a beuna ndap dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios, parea le'a xnab wa na'anpa nak ta ndaw be ule'ay ndun ti'in len ni'i ten Dios. **11** Le'a ule'ay ndon le'a nsak nyo'ono ten ten be man len sa mas umbi'i ten Dios, cha nsa'a xa ta wa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten be men. Parea le'a be man xnab wa nyol' dub lad to'o gezh ten bexa wa. **12** Le'a Jesús liga ngut dub lad to'o gezh, mtsi'i xa ten ten xa, ndontsa utsambi'i xa be ke ten beuna, umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios. **13** Ta we'e mas ibii beuna wats Jesús, guni'i tal usalad gunno be men beuna lak usalad mbinno bexa Jesús. **14** Le'a ndo' gizhliyo ndee le'a beuna na'anpa ndap dub gezh ncho beuna idub tiemp. Le'a beuna ndi ndenkea' ilaya' beuna dub gezh usa'a Dios, dub sa ti yoo. **15** Ta we'e nsabndo' idub tiemp usa'a beuna xno ndo' Dios ta na mbin Jesucristo, gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen. Le'a ta wa dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios. **16** No lá ula'a bega ta na utsin nak bega ndo' be men no ta ndakno bega bexa, le'a be ta li ndun bega wa cuent dub xnab nsak ladna Dios.

17 Bxobgek bega ndo' bexa na nchonla'ach bega nak xmen Cristo, no gop bega mod ndo' bexa. Le'a bexa wa uzhebpa nyu'no ladna bega, geal le'a Dios nsobwi'i xte'e ndun bexa ti'in ten Dios. Li utsin gok bega ndo' bexa wa, ndontsa mas iten ladna bexa gun bexa ti'in wa no na'anpa ukeake bexa Dios, le'a ta wa na'anpa gakno bega.

18 Unab bega ndo' Dios gakno Dios besa. Le'a besa nsak len lado'o besa le'a besa umbi'i nak ndo' Dios, nlad besa utsin gun besa itea be ta'a. **19** No mas nlad na' inab bega ndo' Dios, ndontsa sken na' gal ina' na' bega.

Be ta lult mke'a xa

20 Le'a Dios nak xa ndun wen yoo ladna beuna, no mxiste xa Jesucristo ndo' gealgut, xa na nla'ach beuna lak nla'ach dub men be xborreg na, no mtsi'i xa ten ten xa, ta mbinno Dios be men dub trat kub, ta nunk lá idub. **21** Na'ab na' ndo' Dios gakno bega, ndontsa isu'u bega itea be ta wen, be ta nlad xa. No gakno Jesucristo bega gun bega be ta nsak ladna Dios. ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios ndon le'a xa juert nak! Lika nak-a.

22 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' ina'ab ndo' bega uxik bega go'ol bega be di'izh mke'a na' ndee, ta na ntenxe'a na' bega, le'a-yá na'anpa dub ta uzhe'eb ko'ol nak. **23** No nlad na' inilí bega le'a Timoteo xa no nak xmen Cristo yá mto'o litgi'ib. Tal le'a xa sken ilen, le'a xa no goo na' gor gal ina' na' bega.

24 Unidi'izh bega ndo' bexa nla'ach bega sa ba' sakndo' na', no ndo' itea be xmen Cristo ndencho sa ba!. Le'a be xmen Cristo bexa nacion Italia no nidi'izh ndo' bega. **25** Na'ab na' ndo' Dios mas uzhe'eb wen gunno xa itea bega. Lika gak-a.

Las ilustraciones de las páginas 4, 6, 10, 24, 27, 44, 51, 83, 90, 92, 95, 96, 108, 126, 144, 154, 159, 161, 170, 183, 195, 221, 224, 242, 251, 253, 276, 286, 305, 308, 314, 318, 320, 324, 340, 346, 354, 355, 360, 368, 370, 374, 391, 398, 399, 493, 524, 555, 567 y 645 son propiedad de ©1978 David C. Cook Publishing Co., y son usadas con el permiso correspondiente.

Las ilustraciones de las páginas 64, 66, 131, 279, 330, 421, 426, 488, 497, 515, 583 y 585, por Louise Bass, son propiedad de
©The British & Foreign Bible Society, 1994.

Las ilustraciones de las páginas 296 y 641, por Horace Knowles, son propiedad de ©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972, 1995.

Primera edición
El Nuevo Testamento
Zapoteco de San Vicente Coatlán
zpt 14-105 5C
©2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.
Versión electrónica ©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2015
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir – copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciatte (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra).
No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>